

**TRABAJO DE FINAL DE GRADO EN TRADUCCIÓN E
INTERPRETACIÓN**

TREBALL DE FI DE GRAU EN TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

Departament de Traducció i Comunicació

TÍTULO / TÍTOL

**Anàlisi dels referents culturals en el doblatge al
castellà de la *sitcom* catalana *Plats bruts***

Autor/a: Arantxa Garrido Muriach

Tutor/a: Josep Roderic Guzmán Pitarch

Fecha de lectura/ Data de lectura: Setembre de 2019

Resumen/ Resum:

Encara que no és tan comú com la traducció castellà-català, la traducció de productes audiovisuals del català al castellà és cada vegada més habitual. I un dels exemples d'aquest tipus de traducció és la sèrie objecte d'estudi d'aquest treball de final de grau: *Plats bruts*, una *sitcom* catalana que es va estrenar en 1999 i l'última emissió de la qual va ser al 2002 i que es va doblar al castellà, aconseguint molt d'èxit per tot el país.

L'objectiu d'aquest treball és classificar i analitzar els referents culturals que apareixen en l'obra, així com observar quina tècnica de traducció s'ha utilitzat en cada cas.

D'aquesta manera veurem si les solucions per part del traductor han estat encertades i si s'aconsegueix, en el doblatge, mantenir la mateixa atmosfera humorística que trobem en l'original.

Palabras clave/ Paraules clau: (5)

Doblatge, català, tècnica de traducció, referents culturals, humor.

Estil: APA

Índex

1. Introducció.....	5
1.1. Justificació i motivació.....	5
1.2. Objectius.....	6
1.3. Preguntes d'investigació.....	6
2. Marc teòric.....	7
2.1. La traducció audiovisual: el doblatge.....	7
2.2. La traducció per al doblatge.....	7
2.2.1. Traducció de l'humor.....	7
2.2.2. Traducció de referents culturals.....	8
2.2.3. Tècniques de traducció.....	9
3. Marc analític.....	11
3.1. Metodologia.....	11
3.1.1. Justificació de la selecció del corpus.....	11
3.1.2. Procediment.....	12
3.1.3. Taula utilitzada en l'anàlisi.....	12
3.2. Anàlisi.....	13
4. Discussió i conclusions.....	36
Bibliografia.....	40
Apèndixs.....	41
Apèndix 1. Taula d'Igareda.....	41
Apèndix 2. Taules d'anàlisi.....	43
Apèndix 3. Plats bruts.....	61
Apèndix 3.1. Sinopsi.....	61
Apèndix 3.2. Personatges principals.....	61
Apèndix 3.3. Informació addicional.....	62

1. Introducció

1.1. Justificació i motivació

Hi ha diverses raons per les quals he decidit dur a terme aquest treball.

En primer lloc, durant el grau hem tingut només dues assignatures relacionades amb el català, ja que jo vaig elegir l'itinerari d'espanyol. Per aquesta raó, quan va arribar el moment de decidir quin tipus de TFG volia fer, la primera cosa que vaig tindre clara va ser que havia d'estar relacionat amb el català. Perquè, encara que la meua elecció fora fer l'itinerari d'espanyol, la llengua que utilitze cada dia amb la família i els amics és el català. A més, també em va resultar curiós trobar una traducció audiovisual català-espanyol, ja que és molt més habitual que els productes espanyols es troben traduïts al català per a les seues televisions autonòmiques que trobar un producte audiovisual català traduït a l'espanyol.

D'altra banda, la traducció audiovisual ha sigut, des del moment en què vaig començar el grau, l'itinerari que més m'ha interessat, de fet, l'any passat, quan vaig fer 4t, va ser el que vaig cursar i és que la traducció audiovisual em resulta fascinant per l'amplia quantitat de temes que es poden tractar.

En resum, quan es tracta de traducció audiovisual no només és necessari un domini alt tant de la llengua d'origen com de la llengua meta, sinó que també és molt important tindre els coneixements extralingüístics necessaris per a dur a terme cada encàrrec correctament.

Cal destacar que qualsevol traductor no només s'ha de tindre coneixements sobre la temàtica principal del text que va a traduir, sinó que també és imprescindible que tingui una ampla cultura general. És per això que els referents culturals m'han resultat sempre un dels trets més interessants de la traducció. Una cosa que m'ha cridat l'atenció de l'obra que em dispose a analitzar en les següents pàgines és la utilització dels referents culturals com a ferramenta clau per a aportar humor.

Per tant, es podria dir que vaig trobar en *Plats bruts* la motivació per fer aquest treball perquè aquesta sèrie uneix tot el que més m'ha interessat del grau: traducció audiovisual, referents culturals i humor, a més de ser el català la seua llengua original.

1.2. Objectius

Amb la realització d'aquesta anàlisi es pretén comprovar que s'han resolt de manera satisfactòria totes les qüestions relacionades amb els referents culturals com a ferramenta clau per a aportar humor en *Plats bruts*. Els objectius de l'anàlisi són:

- Identificar les tècniques de traducció utilitzades per a solucionar el problema que presenta l'aparició de referents culturals.
- Classificar els referents culturals segons el seu tipus.
- Comprovar que les solucions emprades funcionen en la llengua i en la cultura meta de la mateixa manera que funcionen en l'original.

1.3. Preguntes d'investigació

- Quina tècnica s'ha utilitzat per a solucionar el problema dels referents culturals?
- De quin tipus és cada referent?
- Es manté, en el doblatge, l'atmosfera humorística després d'haver traduït cada referent?

2. Marc teòric

2.1. La traducció audiovisual: el doblatge

La traducció audiovisual és «una traducción especializada que se ocupa de los textos destinados al sector del cine, la televisión, el vídeo y los productos multimedía» (Agost, 1999: 15).

Com ens indica Chaume (2004: 30), els textos audiovisuals estan compostos per informació que ha de ser traduïda: informació acústica (els diàlegs entre els personatges, la música...) i visual (les imatges, els textos...).

Segons quina tècnica s'utilitzi per transferir la informació del producte original a la llengua meta estarem parlant de tipus diferents de modalitats de traducció audiovisual. Chaume (2012: 1) distingeix dos grans grups: el reparlat i la subtitulació. Dins d'aquests dos grups és on es troben classificades totes les diferents modalitats de traducció audiovisual que existeixen. Però (Chaume, 2004: 31) les més conegudes, i també les preferides per el públic, són el doblatge i la subtitulació, encara que, en Espanya, per exemple també s'utilitzen molt les veus superposades en la traducció de documentals o entrevistes. D'altra banda, Agost (1999: 15) distingeix quatre tipus de modalitats de traducció audiovisual: el doblatge, la subtitulació, les veus superposades i la interpretació simultània. Però de totes aquestes modalitats mencionades, en aquest marc teòric, ens interessa aprofundir en el doblatge:

El doblatge s'originà més o menys als anys 20, quan es van començar a produir les primeres pel·lícules amb so, ja que sorgeix la necessitat de transferir-les a altres països. Avui dia, en Europa, alguns dels països considerats “dobladors” són Espanya, França, Alemanya o Itàlia. I Chaume (2012: 1) el defineix com a un tipus de modalitat de traducció audiovisual que consisteix a reemplaçar la pista d'àudio original d'un text audiovisual per una altra que conté els diàlegs traduïts, de manera que es mantenen la banda sonora, els efectes especials i les imatges originals.

2.2. La traducció per al doblatge

2.2.1. Traducció de l'humor

Com apunta Chiaro (2010: 1-2), sempre resulta molt difícil per als traductors traslladar l'humor del text original al text meta i aconseguir que els receptors de la traducció

gaudeixin de la mateixa manera i reaccionen de la mateixa manera que els receptors del text original. És per això que es podria considerar que un traductor ha fet una bona feina si el públic, encara que el text meta no digui el mateix que l'original, percep l'humor i gaudeix.

Els referents culturals són un element clau per a aportar humor als textos audiovisuals. En aquest cas, ens centrem en l'àmbit de les *sitcoms*:

Segons Chiaro (2010: 10-11) la sèrie tindrà més o menys referents culturals segons el país d'origen d'aquesta i per aquest mateix motiu els referents seran més coneguts universalment o seran més regionals. Per exemple, les sèries estatunidenques contenen un gran nombre de referents, però aquests es poden considerar internacionals perquè és una cultura molt coneguda arreu del món. D'altra banda, les *sitcoms* britàniques arriben a un públic més reduït, per això contenen referents més regionals. Aquest últim és el cas de la sèrie que serà objecte d'estudi en aquest treball, *Plats bruts*, on trobem referències molt regionals que suposaran tot un repte per al traductor.

A continuació veurem què es pot fer amb els referents per tal que, en la traducció, continuïn creant el mateix efecte que els referents d'origen.

2.2.2. Traducció de referents culturals

Els referents culturals poden ser un problema molt difícil de solucionar per al traductor. Els elements que poden resultar més problemàtics a l'hora de realitzar la traducció per al doblatge d'un producte audiovisual són, segons Agost (1999: 99), els llocs específics d'un país, l'art, la història, les costums, cançons populars, la literatura, personatges famosos, mitologia, gastronomia, institucions i monedes, entre altres. En definitiva, tot allò que defineix una cultura, ja que el traductor (Igareda, 2011: 12) haurà de desenvolupar dues tasques: la transmissió de llengües i la transmissió de cultures.

Encara que existeixen tècniques molt útils per a decidir què fer amb els referents, la decisió final, (Chaume, 2012: 146), dependrà de diversos factors com ara el gènere del text d'origen, les normes de la llengua meta, els coneixements i la cultura general del traductor o la llargària de la traducció per a que aquesta s'adapti al temps d'intervenció del personatge.

Igareda (2011: 14) afirma que, per a poder traduir correctament, és necessari que el traductor tingui en compte la distància cultural entre el text original i el text meta. En *Plats bruts* trobem contínuament referents culturals ja que es tracta d'una sèrie informal i basada en la vida diària dels personatges. En aquest cas són cultures i llengües properes, per la qual cosa molts elements culturals es comparteixen entre les dues. Encara que s'haurà de tenir molta precaució amb els referents propis de la cultura catalana. Tractarem aquest problema en l'anàlisi i veurem quina solució s'ha donat en cada cas.

Per a completar les taules de l'anàlisi utilitzarem la classificació d'Igareda (2011: 19-21) dels diferents tipus de referents culturals i la qual trobarem adjunta en l'apèndix 1.

2.2.3. *Tècniques de traducció*

[...] procedimiento verbal concreto, visible en el resultado de la traducción, para conseguir equivalencias traductoras. A diferencia del método, que es la opción global que recorre todo el texto y que afecta al proceso y al resultado, la técnica solo al resultado y a unidades menores del texto. A diferencia de las estrategias, que pueden ser no verbales y que se utilizan en todas las fases del proceso traductor para resolver los problemas encontrados, las técnicas se manifiestan únicamente en la reformulación en una fase final de toma de decisiones (Hurtado Albir, 2001: 256-257).

El paràgraf anterior és la definició que Hurtado Albir (2001) ens proporciona sobre el que són les tècniques de traducció. D'altra banda, Martí Ferriol (2010: 92), basant-se en Hurtado Albir (2001), proposa en el seu estudi una llista de 20 tècniques de traducció, adaptades al context del doblatge i la subtitulació. Aquesta amplia i completa classificació serà la que utilitzarem més endavant per tal de poder analitzar detingudament si les decisions que s'han pres a l'hora de traduir els referents que apareixen en la sèrie han estat encertades.

1. Préstec. Incloure, sense modificar, una paraula o una expressió pròpia d'una altra llengua al text meta.
2. Calc. És la traducció literal d'una paraula o d'una expressió.
3. Traducció paraula per paraula. Amb aquesta tècnica es manté la gramàtica, l'ordre i el significat (primer) de cadascuna de les paraules que formen l'original.

4. Traducció u per u. Cadascuna de les paraules de l'original té la seua corresponent a la traducció, però s'hi troben paraules amb significat diferent fora de context.
5. Traducció literal. Sense coincidir el número de paraules i l'ordre entre l'original i la traducció, la traducció representa de manera exacta allò que diu l'original.
6. Equivalent encunyat. És un terme o una expressió que, en la llengua meta es reconeix com equivalent (per un diccionari, un llibre d'estil, etc.).
7. Omissió. Supressió total del problema.
8. Reducció. Supressió d'alguna part de la informació.
9. Compressió. Síntesi dels elements lingüístics.
10. Particularització. Utilització d'un terme que resulta més precís o més concret.
11. Generalització. Utilització d'un terme més general o més neutre.
12. Transposició. Canvi en la categoria gramatical.
13. Descripció. Reemplaçament del terme o de la expressió per una, normalment petita, descripció de la forma o de la funció d'aquest.
14. Ampliació. Consisteix a afegir elements lingüístics o elements que no siguin rellevants en relació a la informació que hi aporten.
15. Amplificació. Consisteix a afegir precisions que no trobem al text original.
16. Modulació. Consisteix a fer un canvi en el punt de vista.
17. Variació. Canviar elements lingüístics o paralingüístics que afectin aspectes de la variació lingüística.
18. Substitució. Canviar elements lingüístics per elements paralingüístics.
19. Adaptació. Reemplaçar un referent cultural de la cultura d'origen per un altre de la cultura meta.
20. Creació discursiva. Incloure una equivalència efímera, no previsible sense context.

3. *Marc analític*

3.1. Metodologia

3.1.1. *Justificació de la selecció del corpus*

Per a dur a terme aquest treball vaig decidir analitzar *Plats bruts* per diferents motius.

Primerament, aquesta sèrie en la seua versió original va tenir molt d'èxit no només a la seua regió d'origen (Catalunya), sinó també a la Comunitat Valenciana, on podíem gaudir de la televisió autonòmica catalana, TV3. A més, gràcies a l'elevada audiència es va doblar a l'espanyol i es va emetre en tot el país. Per tant, vaig considerar que podia ser interessant realitzar una anàlisi d'una traducció audiovisual català-espanyol, ja que aquest tipus és molt menys comú que la traducció espanyol-català i varia un poc de la línia que hem seguit durant el grau, en què ens hem centrat, sobretot, en la traducció anglès-espanyol.

En segon lloc, el caràcter informal i desenfadat d'aquesta *sitcom* la fa idònia per al seua anàlisi: els diàlegs col·loquials i l'humor utilitzat en la seua versió original són tot un repte a l'hora de realitzar un doblatge natural a l'espanyol.

A més, cal destacar el gran nombre de referents culturals que podem trobar en *Plats bruts*, molts d'aquests utilitzats per a aportar humor a la sèrie. Veurem que molts d'aquests són propis de la cultura catalana i resulten un problema al qual el traductor s'ha d'enfrontar a l'hora de traduir per tal d'aconseguir un producte de qualitat en la llengua meta.

Com que la sèrie es compon de sis temporades i 73 episodis, és impossible realitzar l'anàlisi de la sèrie completa ja que hi ha una extensió màxima en paraules que ha de tenir el treball. És per això que he analitzat els següents sis episodis:

1. Capítol 1, temporada 1: Tinc pis.
2. Capítol 2, temporada 1: Tinc por.
3. Capítol 3, temporada 1: Tinc enveja.
4. Capítol 1, temporada 2: Tinc parella.
5. Capítol 2, temporada 2: Tinc enyorances.
6. Capítol 3, temporada 2: Tenim un merder.

3.1.2. Procediment

Per tal de dur a terme aquest treball analitzaré simultàniament tant la versió original de la sèrie, en català, com el seu doblatge a l'espanyol. Mitjançant la utilització de taules en les que es podrà observar la comparació entre la VO i la VD analitzaré els referents culturals trobats en cada capítol. D'aquesta manera veurem com s'ha tractat l'humor dintre d'aquest àmbit.

3.1.3. Taula utilitzada en l'anàlisi

Per a analitzar els problemes que es poden trobar al llarg dels diferents capítols de *Plats bruts* utilitzaré la taula que tenim al final d'aquest apartat.

El primer apartat servirà per enumerar els exemples que aniré trobant al llarg dels diferents capítols durant l'anàlisi. A la seua dreta es troba l'apartat destinat a especificar el nom i el número del capítol al que pertany l'exemple en qüestió, així com la temporada.

Seguidament, l'apartat del TCR l'utilitzaré per anotar el moment en què apareix l'exemple en el vídeo. I també escriuré una xicoteta explicació del context de l'exemple, per tal d'ubicar-nos millor.

A continuació també hi trobem els apartats on inclouré els diàlegs en cada llengua: primer el diàleg original en català i després el diàleg traduït al castellà.

Per finalitzar indicaré davant quin tipus de referent cultural ens trobem, seguint la classificació d'Igareda (2011: 19-21) i quina tècnica de traducció s'ha emprat, seguint el model de Martí Ferriol (2010: 92-94). Així, a continuació comentaré la solució per la qual s'ha optat en el doblatge i analitzaré els resultats. Aquesta és la taula que utilitzaré en l'anàlisi dels referents culturals en *Plats bruts*:

EXEMPLE N°	CAPÍTOL:
TCR:	
CONTEXT:	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
TIPUS DE REFERENT:	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA:	

3.2. Anàlisi

En aquest apartat inclouré els exemples de referents culturals que he trobat en els diferents capítols que he analitzat. Com que es podria dir que el llenguatge en sí mateix és un referent, he decidit incloure en aquesta anàlisi només els aspectes més rellevants i que podrien resultar més problemàtics a l'hora de fer la traducció al castellà.

L'anàlisi es dividirà en apartats seguint el model d'Igareda (2011: 19-21).

APARTAT 1: ECOLOGIA

En aquest apartat trobarem primer les referències a la geografia i la topografia, i, en segon lloc, les referències a les parts del cos de l'ésser humà i a la biologia.

EXEMPLE N° 1	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:01	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
19 nens que van anar d'excursió es van perdre a la muntanya del Matagalls.	19 niños que estaban de excursión se perdieron en la montaña del Matagalls.
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 2	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:01	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
No hi ha cap senyal de vida després d'una setmana perduts pel Montserrat.	No hay señales de vida después de una semana perdidos en el Montserrat.
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

En aquests dos primers exemples podem observar el nom d'una muntanya (exemple 1) i del parc natural on aquesta es troba (exemple 2). En aquest cas, traduir o substituir el referent haguera sigut erroni, ja que d'aquesta manera s'hauria canviat la història original, així doncs, les paraules originals s'incorporen a la traducció.

EXEMPLE N° 3	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 02:11	
CONTEXT: Lopes mira la televisió i ix una notícia que diu que David a mort.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
El cos s’ha trobat en un precipici del Parc de Collserola .	El cuerpo se ha encontrado en un precipicio del Parc de Collserola .
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

En aquest cas s’ha decidit mantenir el referent idèntic a l’original, encara que, tot i mantenint el nom (Collserola) en català, sí que hagués estat encertat traduir “parc” per “parque”, i és que, com podem trobar a la seua pàgina *web*, el nom d’aquest parc en castellà és “Parque de Collserola”.

EXEMPLE N° 4	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 00:37	
CONTEXT: David i Carbonell entren al bany junts.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ai, els picarols del David!	¡Ay, las pelotitas de David!
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 5	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 22:38	
CONTEXT: Emma i la Carbonell parlen sobre David i Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Home alt, tita petita.	Hombre alto, pilila pequeña.
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Els exemples 4 i 5 es refereixen als genitals masculins, però en lloc d'utilitzar els termes normatius, han utilitzat “picarols” i “tita” en clau d’humor. Les traduccions, en ambdós casos, són correctes en quant al sentit, i, a més, mantenen la comicitat de la escena, tot adaptant-se a la parla col·loquial castellana.

EXEMPLE N° 6	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 17:49	
CONTEXT: Lopes, David i la Carbonell estan preparant cocaïna falsa per enganyar el traficant.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Collons , fer els tres quilos!	¡ Coño , los tres quilos!
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

En l'exemple 6 trobem que s'ha decidit adaptar l'expressió a la llengua meta. Aquesta traducció és la més idònia ja que, a més de ser la que s'utilitza en la parla col·loquial castellana, manté el registre i el to d'humor.

EXEMPLE N° 7	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 09:26	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ho veus, Pol. Si haguessis deixat que se'l menjaren les tintoreres hauríem preservat l'ecosistema.	Lo ves, Pol. Si hubieras dejado que se lo comieran las tintoreras habríamos preservado el ecosistema.
TIPUS DE REFERENT: Biologia (fauna)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Aquest exemple no presenta cap complicació a l'hora de traduir: s'ha optat per l'equivalent encunyat que el públic espanyol coneixerà a la perfecció.

APARTAT 2: HISTÒRIA

Els noms d'autors i polítics apareixeran en aquest segon apartat.

EXEMPLE N° 8	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Eduard XIII, de William Shakespeare , traducció de Josep Maria de Sagarra.	Eduardo XIII, de William Shakespeare , traducción de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (autors)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

William Shakespeare és conegut arreu del món, és per això que s'utilitza, en forma de préstec, el seu nom original en anglès tant en la versió catalana com en el doblatge al castellà.

EXEMPLE N° 9	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 20:34	
CONTEXT: Lopes intenta que el becari faja una prova per a treballar a la televisió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
És que la prova consisteix a preparar una entrevista amb la Pilar Rahola .	Es que la prueba consiste en preparar una entrevista con José Luís Corcuera .
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (polítics)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

Pilar Rahola és una política catalana d'ideologia independentista que va ser diputada durant set anys. En aquest exemple el traductor ha utilitzat el nom d'un polític del PSOE que serà conegut per tot el país. Resulta una solució molt encertada perquè, unes escenes després, Lopes demanarà ajuda a Ramón per a escriure l'entrevista i aquest (en la versió original) confon a la política per una ventríloqua. I cal destacar que, en la traducció, han buscat un polític el nom del qual coincideix amb el d'un conegut ventríloc espanyol: José Luís Moreno.

D'aquesta manera el referent aporta, en el doblatge, més sentit a l'obra i inclús podríem dir que millora la situació còmica de l'original.

EXEMPLE N° 10	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:45	
CONTEXT: David i Pol assajen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Com el Duran i Lleida .	Como el Duran i Lleida .
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (polítics)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

L'exemple 10 correspon a un altre polític català. Aquest va ser diputat al Congrés dels Diputats durant molts anys, per tant el seu nom és conegut per tota Espanya i no caldrà substituir-lo. Com que es pot mantenir el nom original, també es preserva l'humor de la escena.

APARTAT 3: ESTRUCTURA SOCIAL

Podrem observar en aquest apartat totes les mencions a persones públiques i les professions.

EXEMPLE N° 11	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:17	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Entre els nens desapareguts hi ha David Güell, el primogènit del prestigiós cirurgià Antoni Güell.	Entre los niños desaparecidos está David Güell, el primogénito del prestigioso cirujano Antonio Güell.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (professions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

L'exemple anterior no presenta cap dificultat a l'hora de realitzar la seua traducció.

EXEMPLE N° 12	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 02:01	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Perquè sóc fan del Charlton Heston .	Porque soy fan de Charlton Heston .
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 13	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 07:31	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
S'hi sembla el Humphrey Bogart , la tia.	Se parece a Humphrey Bogart , la tía.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 14	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 04:16	
CONTEXT: David i Lopes comencen a treure les coses de dins d'una bossa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Aquesta bossa serà de l'Uri Geller.	Esta bolsa va a ser de Uri Geller.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

Els exemples 12, 13 i 14 corresponen als noms de tres persones famoses conegudes mundialment, és per això que tant en l'original com en el doblatge s'utilitza el mateix nom.

EXEMPLE N° 15	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 07:16	
CONTEXT: David i Lopes s'han tornat a trobar i parlen de les seues vides.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Bé, treballo en una ràdio, faig un programa molt innovador, molt, molt modern. Tipus Josep Cuní .	Bueno, yo trabajo en la radio, hago un programa muy innovador, muy moderno. Tipo Luís del Olmo .
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

Josep Cuní és un periodista i presentador de televisió i ràdio català. Durant l'any que es va estrenar aquest capítol de la sèrie, Josep Cuní presentava el seu propi magazín radiofònic a Catalunya Ràdio, anomenat *El Matí de Josep Cuní*. D'altra banda, Luís del Olmo també és periodista i presentador de ràdio i també presentava, quan es va emetre l'episodi, el seu propi programa matinal a la ràdio, anomenat *Protagonistas*.

En aquest cas s'ha optat per adaptar el referent cultural. Trobe que ha estat una bona solució perquè, d'una banda, el públic espanyol sí coneix Luís del Olmo però molt probablement no coneix Josep Cuní. D'altra banda, ambdós són persones amb la mateixa professió i els dos presentaven un programa radiofònic matinal.

EXEMPLE N° 16	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Eduard XIII, de William Shakespeare, traducció de Josep María de Sagarra.	Eduardo XIII, de William Shakespeare, traducció de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

La versió original de l'exemple 16 correspon al poeta, novel·lista, periodista, dramaturg i traductor Josep María de Sagarra. Aquest va ser el traductor al català de quasi totes les obres de Shakespeare. Per a la traducció s'ha buscat, molt encertadament, el que va ser el traductor al castellà de moltes de les obres de Shakespeare. Per tant, l'adaptació funciona perfectament.

EXEMPLE N° 17	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:43	
CONTEXT: David i Pol assagen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Com el Pera i el Moran	Como Esteso y Pajares.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

L'exemple 17 pertany a dos actors que van treballar junts durant molts anys i que van ser molt famosos arreu de Catalunya, és per això que la traducció és idònia, perquè Esteso i Pajares també van treballar junts en moltes ocasions i van guanyar fama per tot el país.

APARTAT 4: INSTITUCIONS CULTURALS

Ací analitzaré aquells exemples que fan referència a la música, el cinema, el teatre, la literatura i les festes religioses.

EXEMPLE N° 18	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 14:02	
CONTEXT: Lopes es desperta i troba a David al saló recitant aquesta cançó.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Bon cop de falç, bon cop de falç. Defensors de la terra.	Un, dos, tres, un pasito p'alante, María. Un, dos, tres.
TIPUS DE REFERENT: Belles arts (música)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

En aquesta escena el David recita l'himne de Catalunya: *Els Segadors*. En el doblatge s'ha optat per substituir el referent català per una cançó de Ricky Martin: *María*. S'ha substituït el referent per un altre més comprensible per al públic arreu del país, ja que és cert que el públic meta no ha de saber, necessàriament, que és tracta de *Els Segadors*. Així i tot, l'elecció en el doblatge, si parlem de *sentit*, no té res a veure amb l'original i, a més, omet la càrrega política que té referent original. Sí es respecta, en el doblatge, el ritme de la cançó original.

EXEMPLE N° 19	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 21:01	
CONTEXT: Ramón li dóna a Lopes una cinta amb els comiats dels companys de la radio.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo i la dona et cantem “ L’hora dels adéus ”.	Mi mujer y yo te cantamos “ Adiós con el corazón ”.
TIPUS DE REFERENT: Belles arts (música)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

L’hora dels adéus és una cançó infantil en català del grup anomenant Els petits dimonis. En el doblatge s’ha decidit substituir el referent català per un altre que el públic

espanyol coneix a la perfecció i que a més manté el sentit, és per això que considere que ha estat la solució idònia.

EXEMPLE N° 20	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 25:18	
CONTEXT: Els pares de David no accepten que vulgui ser actor i van a buscar-lo a l'Institut del Teatre, ell els recita unes línies.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
He esperat tota la vida una oportunitat com aquesta per dir-ho. És de "l'Auca del senyor Esteve".	He esperado toda la vida una oportunidad como esta para decirlo. Es de una obra de Santiago Rusiñol .
TIPUS DE REFERENT: Art (literatura)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

L'Auca del senyor Esteve és una novel·la de Santiago Rusiñol que va tenir molt d'èxit a Barcelona. Al doblatge han decidit substituir el nom de l'obra pel nom del seu autor. No considere que sigui una mala solució ja que és més possible que el públic castellà conegui l'autor que l'obra en concret.

EXEMPLE N° 21	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 01:38	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Doncs jo mira que "Al final de la escalera" l'he vista vegades, eh.	Pues mira que yo he visto un montón de veces "Al final de la escalera".
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 22	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 01:42	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A mi em passa el mateix amb "El planeta de los simios".	A mi me pasa lo mismo con "El planeta de los simios".
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 23	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 23:32	
CONTEXT: David pregunta a la Carbonell per què coneix Charlton Heston.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ens vam conèixer en “ Cuando ruge la marabunta ”.	Nos conocimos en “ Cuando ruge la marabunta ”.
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

Aquests tres últims exemples (21, 22 i 23) fan referència a tres superproduccions de Hollywood. Per tant, no serà necessari substituir ni modificar l’original, que ja està en la versió espanyola, de fet.

EXEMPLE N° 24	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
“ Eduard XIII ”, de William Shakespeare, traducció de Josep María de Sagarra.	“ Eduardo XIII ”, de William Shakespeare, traducción de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Art (teatre)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

En l’exemple 24 veiem el títol d’una obra de Shakespeare. No suposa cap problema trobar l’equivalent en castellà ja que és una obra molt coneguda de l’autor.

EXEMPLE N° 25	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:19	
CONTEXT: David i Pol assajen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo fent de Manelic i tu de Sebastià .	Yo sería Calisto y tú Sempronio .
TIPUS DE REFERENT: Art (teatre)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

Manelic i Sebastià són dos personatges de l'obra teatral *Terra baixa*, d'Angel Guimerà. Aquest autor és molt conegut a Catalunya, per tant el referent original funciona a la perfecció, però sí que resulta necessari trobar una traducció que permeti al públic castellà entendre les connotacions humorístiques del referent en aquesta escena. El traductor ha optat pels noms dels personatges de *La Celestina*, de Fernando de Rojas: Calisto i Sempronio, aconseguint així crear el mateix efecte que l'original.

EXEMPLE N° 26	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 21:44	
CONTEXT: Lopes demana a Ramón ajuda per fer una entrevista.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
La Pilar Rahola no és aquella rossa que presenta “ Risas y estrellas ”?	Oye, ¿José Luís Corcuera no es ese humorista que hace hablar a los muñecos?
TIPUS DE REFERENT: Art (televisió)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Omisió	

L'exemple anterior fa referencia a un programa de televisió, en el doblatge han omittit el referent i han inclòs una explicació de la feina del humorista al qual Ramón havia confós (exemple 9).

EXEMPLE N° 27	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 01:40	
CONTEXT: La Mercedes renya al Lopes per no haver entregat l'informe diari de la ràdio.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
I per què no me'l portes dilluns de pasqua ?	¿Y, por qué no lo traes el lunes de pascua ?
TIPUS DE REFERENT: Cultura religiosa (festes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

No hi ha cap problema a l'hora de traduir el referent de l'exemple 27 ja que es tracta d'un dia festiu a tot el país.

APARTAT 5: UNIVERS SOCIAL

Tots aquells exemples relatius als hàbits socials, les poblacions, el transport, els edificis, els noms propis i el llenguatge col·loquial estaran presents en aquest apartat.

EXEMPLE N° 28	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 20:55	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Clar, si serveixes gintònics de salfumant .	Claro, si sirves gintonics de salfumán .
TIPUS DE REFERENT: Condicions i hàbits socials (feina domèstica)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Aquest producte de neteja s'utilitza en tot el país, per tant no haurà suposat un problema trobar el seu equivalent.

EXEMPLE N° 29	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:24	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
S'han trobat els 19 nens del cas Matagalls amb clars símptomes de desnutrició i deshidratació a 200 metres de Sant Celoni .	Aparecen los 19 niños del caso Matagalls con evidentes síntomas de desnutrición y deshidratación a 200 metros de Sant Celoni .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 30	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 03:10	
CONTEXT: El Lopes li explica els seus problemes al Ramón.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
I ara el meu pare se'n va a viure a Porrera .	Y ahora mi padre se va a vivir a Porrera .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 31	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 05:06	
CONTEXT: L'agent immobiliari ensenya el pis a Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Si hi ha més llum que a la platja, si sembla Lloret .	Si aquí hay más luz que en la playa, esto parece Lloret .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 32	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 25:54	
CONTEXT: David i Lopes parlen perquè aquest últim se'n va del pis..	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo he trobat una jubilada de la Guineueta que lloga habitacions a estudiants.	Yo he encontrado una jubilada de la Guineueta que alquila habitacions a estudiantes.
TIPUS DE REFERENT: Geografía cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Péstec	

EXEMPLE N° 33	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 02:50	
CONTEXT: El Lopes i David miren un partit de futbol a la televisió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
-Ah, sí? Però, amb qui anem nosaltres? +Amb el Glasgow .	-¿Ah, sí? ¿Pero nosotros con quién vamos? +Pues con el Glasgow .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

En cadascun dels exemples que fan referència a poblacions, s'ha mantingut, en la traducció, el nom utilitzat en l'original. Els primers casos són poblacions Catalanes el nom de les quals no es tradueix a l'espanyol i l'últim cas és una població anglesa, el nom de la qual també és el mateix tant en català com en espanyol i, per tant, és un préstec del anglès en ambdues llengües.

EXEMPLE N° 34	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 01:22	
CONTEXT: Lopes s'excusa davant la Mercedes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
El metro , el metro que va fatal.	El metro , el metro que va fatal.
TIPUS DE REFERENT: Transport (mitjans de transport)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Com que aquest mitjà de transport s'utilitza universalment, no hi ha cap problema a l'hora de traduir.

EXEMPLE N° 35	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 01:35	
CONTEXT: Lopes ha de preparar el sopar i li explica a la Carbonell les exigències que hi ha tingut David.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A sobre encara m'ha dit: si pots, compra peix, que avui és divendres. Ja em tens a mi corre cap a la Boqueria .	Y encima me dice: si puedes, compra pescado, que hoy es viernes. Y ya me tienes a mí corriendo hacia el mercado .
TIPUS DE REFERENT: Edificis	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

Es pot dir que la Boqueria, en Barcelona, és el mercat més conegut de tota Catalunya. En la traducció s'ha optat per substituir el referent pel seu genèric, una solució encertada per al públic castellanoparlant no resident en Catalunya, ja que és possible que fora de la comunitat no es conegui i d'aquesta manera es facilita la comprensió.

EXEMPLE N° 36	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 24:39	
CONTEXT: Lopes i David estan a la presó i David està preocupat perquè no entregará la cocaïna a l'hora acordada.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Només tinc dues possibilitats, o em passo 20 anys a la Modelo o em foten un tret al cap quan surti d'aquí.	Solo tengo dos posibilidades, o me paso 20 años en la cárcel o me pegan un tiro cuando salga de aquí.
TIPUS DE REFERENT: Edificis	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

La Modelo va ser una presó situada en Barcelona que va estar en funcionament fins el 2017. En aquest cas s'empra la mateixa solució que en l'exemple número 3, substituir el referent original pel seu genèric. De nou, com és un referent propi de la ciutat de Barcelona, és possible que molta gent d'arreu del país no sàpiga de què es tracta.

EXEMPLE N° 37	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:17	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Entre els nens desapareguts hi ha David Güell, el primogènit del prestigiós cirurgià Antoni Güell.	Entre los niños desaparecidos está David Güell, el primogénito del prestigioso cirujano Antonio Güell.
TIPUS DE REFERENT: Noms propis (noms de persones)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Ací el traductor ha decidit traduir el nom propi pel seu equivalent castellà. Encara que la traducció és correcta, trobe que els noms propis dels personatges d'una sèrie no s'haurien de traduir si no és estrictament necessari.

EXEMPLE N° 38	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 02:59	
CONTEXT: Pol i David es coneixen a l'institut de teatre.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Serà gilipollas el tio!	¡Será gilipollas el tío este!
TIPUS DE REFERENT: Llenguatge col·loquial, sociolectes, idiolectes, insults	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

No hi ha cap dificultat en l'exemple anterior.

EXEMPLE N° 39	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:41	
CONTEXT: L'agent immobiliari els diu el preu del lloguer.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
55.000 peles de lloguer per aquest pis?	¿55.000 pelas de alquiler por este piso?
TIPUS DE REFERENT: Llenguatge col·loquial, sociolectes, idiolectes (<i>slang</i>)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

L'exemple 39 representa una manera col·loquial de referir-se a les pessetes. Aquesta forma era popular utilitzar-la per tota Espanya, així doncs, no haurà suposat un problema trobar l'equivalent.

APARTAT 6: CULTURA MATERIAL

Allò relacionat amb l'alimentació, el temps lliure, les monedes i els objectes materials es trobarà en aquest apartat.

EXEMPLE N° 40	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 16:50	
CONTEXT: David ha fet una festa a casa i entra Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Mira, aquest es el Pol, ha fet un agua de València deliciosa, tío.	Mira, este es Pol, ha preparado un agua de Valencia deliciosa, tío.
TIPUS DE REFERENT: Alimentació (beguda)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció paraula per paraula	

La beguda mencionada en l'exemple anterior es pròpia de la Comunitat Valenciana, on rep el mateix nom. Sembla una bona opció traduir paraula per paraula el referent (“agua de Valencia”), ja que és així com es coneix a la resta d'Espanya.

EXEMPLE N° 41	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 20:55	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Clar, si serveixes gintònics de salfumant.	Claro, si sirves gintonics de salfumán.
TIPUS DE REFERENT: Alimentació (beguda)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Com que es beuen gintònic arreu del país, no hi ha cap problema en aquest referent.

EXEMPLE N° 42	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 06:12	
CONTEXT: David i Lopes es troben de nou al pis que volen llogar.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Tu eres el meu monitor al cau quan jo era petit.	Eras mi monitor en el centro excursionista cuando yo era pequeño.
TIPUS DE REFERENT: Temps lliure (activitats de temps lliure)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

El cau a Catalunya és un tipus d'agrupament per a dur a terme activitats, generalment relacionades amb la natura, més exactament practiquen l'escoltisme. Aquest nom també s'utilitza a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears. Com que aquest terme només s'utilitza en les zones catalanoparlants, és convenient la generalització que s'ha fet en el doblatge perquè el públic castellanoparlant entengui correctament el sentit de la frase.

EXEMPLE N° 43	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 07:39	
CONTEXT: L'agent immobiliari els diu el preu del lloguer.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
55.000 pessetes al mes, oi?	¿55.000 pesetas al mes, eh?
TIPUS DE REFERENT: Monedes	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 44	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 13:29	
CONTEXT: La Carbonell, Lopes i David han trobat droga i parlen sobre aquesta.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Això, com a mínim, val 75.000 euros .	Eso, como mínimo, vale 75.000 euros .
TIPUS DE REFERENT: Monedes	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Els exemples 43 i 44 fan referència a dos tipus de monedes, ambdues molt conegudes a Espanya, és per això que el traductor haurà sabut ràpidament quin era el seu equivalent.

EXEMPLE N° 45	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 07:53	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo m'hi jugo el no me olvides xapat que em va regalar la Rosa quan ens vam prometre.	Yo me juego el no me olvides chapado que me regaló Rosa cuando nos prometimos.
TIPUS DE REFERENT: Objectes materials (objectes en general)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

Les “no me olvides” són un tipus de polseres que porten una inscripció i les quals era (ja que actualment han perdut popularitat) molt típic regalar-les entre les parelles. No s’ha traduït perquè ja en l’original s’utilitza el nom castellà.

APARTAT 7: ASPECTES LINGÜÍSTICS CULTURALS I HUMOR

Aquest apartat comprendrà els jocs de paraules, les frases fetes... és a dir, expressions utilitzades en la llengua catalana en clau d'humor.

EXEMPLE N° 46	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 03:38	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Perdona, xato, aquí o ens escalfem tots o l'estufa va al carrer.	Perdona, majo, però aquí o nos calentamos todos o la estufa se va a la calle.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció literal	

Com a traducció literal, l'expressió és correcta, però existeix en castellà una frase feta que representa exactament el mateix que la frase utilitzada en català (que sí es reconeix en Catalunya): "o follamos todos, o la puta al río". Potser han optat, en el doblatge, per traduir literalment la frase catalana perquè es manté el sentit i no té un registre tan baix que pugui arribar a ser de mal gust.

EXEMPLE N° 47	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 18:32	
CONTEXT: El Lopes i David es troben al llit, sense roba, esperant a l'Emma.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A la taula i al llit, al primer crit.	El comer y el rascar, todo es empezar.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

Encara que el refrany s'ha substituït per un altre típic de la cultura meta, no es manté la connotació sexual i humorística de l'original. Considere que s'hauria d'haver buscat una opció que respectés més el context original.

EXEMPLE N° 48	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 15:14	
CONTEXT: David i l'Emma van a tindre una cita.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Quedem a dos quarts de deu ?	¿Quedamos a las nueve y media ?
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (hores)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

En aquest exemple simplement s'ha substituït, correctament, la manera catalana de referir-se a les hores per la manera castellana.

EXEMPLE N° 49	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 05:22	
CONTEXT: Mercedes pregunta a Ramón on és el Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
No ho sé, no ha vingut, ha fet campana .	No lo sé, no ha venido, ha hecho novillos .
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Si el traductor domina tant la llengua d'origen com la llengua meta no haurà tingut cap problema per trobar l'equivalent d'aquesta expressió catalana en castellà.

EXEMPLE N° 50	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 17:33	
CONTEXT: L'Emma s'encontra amb Lopes i David i tenen una discussió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Et vas passar un quilo amb nosaltres.	Te pasaste un quilo con nosotros.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció paraula per paraula	

En castellà, les expressions utilitzades habitualment amb el mateix sentit que l'original són: “pasarse un huevo” o “pasarse de la raya”. Per tant, aquesta traducció no resultarà natural als oïts del públic castellanoparlant.

EXEMPLE N° 51	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 02:45	
CONTEXT: Lopes acaba de descobrir que el David és mort.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Encara no em puc fer al càrrec.	Aún no puedo hacerme a la idea.
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 52	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 04:33	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A la propera segur que se'm gira la truita i guanyo, i si guanyo molt li fotré una botifarra a la Mercedes.	A la próxima seguro que cambia la tortilla y gano, y si gano mucho le pegaré un golpe de mangas a Mercedes.
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

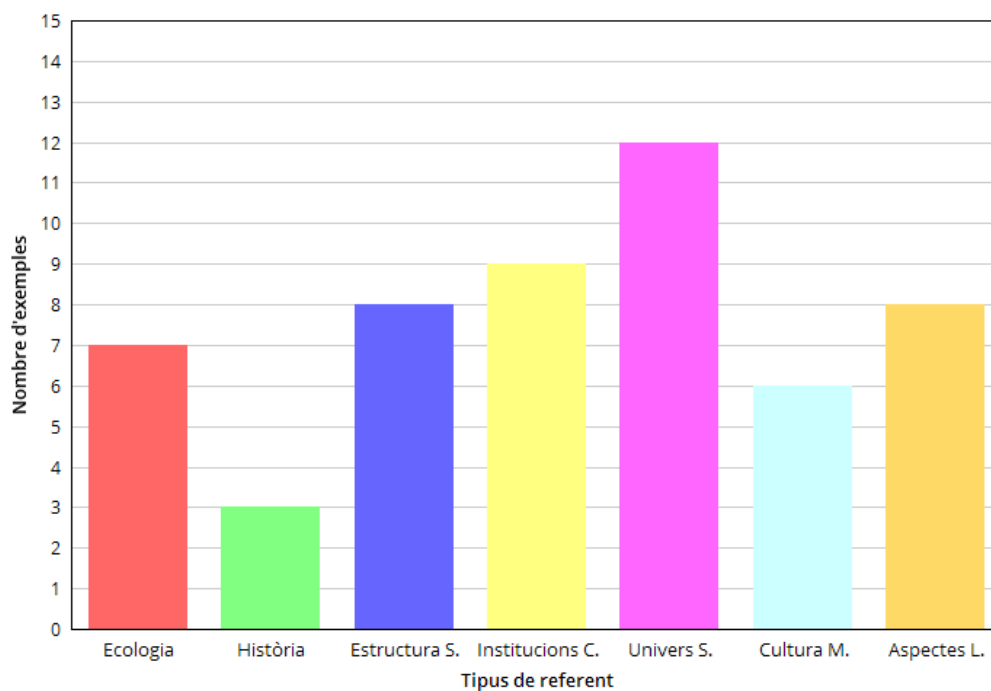
EXEMPLE N° 53	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 05:31	
CONTEXT: L'Emma explica a la Carbonell que està confusa sobre el que sent.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Tinc el cap com un timbal.	Tengo la cabeza como un bombo.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (associacions simbòliques)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Per resoldre els exemples 51, 52 i 53 si el traductor té els coneixements suficients d'ambdues llengües, no haurà tingut cap problema per trobar l'equivalent de les expressions.

4. Discussió i conclusions

La realització d'aquest treball ha tingut com a objectiu analitzar la traducció dels referents culturals que apareixen en sis episodis de la *sitcom* catalana *Plats bruts*. Com ha estat mencionat prèviament (apartat 3.1.1), no ha estat possible analitzar tota la sèrie a causa de la seua llargària ja que aquest treball havia de tindre una extensió màxima determinada. Durant l'anàlisi he comentat de manera subjectiva les diferents solucions per les quals s'ha optat en el doblatge al castellà. Observant l'apartat de l'anàlisi i els comentaris que apareixen en aquest podem extreure les següents conclusions:

S'hi ha trobat, en els sis capítols, un total de 53 exemples de referents culturals (veure la gràfica 1) que han estat classificats en set apartats diferents: (1) ecologia, (2) història, (3) estructura social, (4) institucions culturals, (5) univers social, (6) cultura material i (7) aspectes lingüístics culturals i humor. En el següent gràfic es troba reflectit el nombre d'exemples de cada tipus que hem trobat durant l'anàlisi, i és evident que l'apartat que compta amb un major nombre d'exemples és el de l'univers social (12 exemples).

Gràfica 1. Tipus i nombre de referents

L'adaptació ha estat una de les tècniques de traducció més utilitzades, d'aquesta manera s'ha pogut conservar l'humor que han aportat a la història el nom de la política que apareix a l'exemple 9, els noms de personalitats catalanes que corresponen als exemples 15, 16 i 17 o les cançons (exemples 18 i 19). I així s'ha traslladat a la cultura espanyola uns referents que només es coneixen a Catalunya.

Un altre nom de polític ha aparegut a l'exemple 10, però en aquest cas no s'ha adaptat, sinó que s'ha mantingut l'original, ja que aquest, encara que és català, és molt més conegut a tota Espanya.

Alguns exemples feien referència a noms de muntanyes (exemples 1, 2 i 3) i noms de poblacions (exemples 29, 30, 31, 32 i 33). En tots aquests casos la tècnica de traducció emprada és el préstec, és a dir, no es tradueix el nom com a tal, sinó que s'utilitzen els noms en la llengua original.

Els exemples 35 i 36 corresponen a dos edificis situats a Barcelona: el mercat de la Boqueria i la antiga presó del centre de la ciutat, la Modelo. En ambdós casos, el traductor ha utilitzat la tècnica de la generalització per tal que el públic castellà sàpiga quin tipus d'edificis són. També mitjançant la generalització s'han resolt els exemples 20 (on s'ha substituït el nom d'una obra pel seu autor) i 42 (ací s'ha substituït el tipus concret d'agrupació excursionista per el seu genèric "centro excursionista").

Els noms de les pel·lícules corresponents als exemples 21, 22 i 23 s'han mantingut en castellà tant en l'original com en el doblatge. Però, en l'exemple 24, es tradueix el nom de l'obra de teatre i, en l'exemple 26 s'ha eliminat el nom del programa de televisió al que es refereix. També relacionat amb el teatre està l'exemple 25 en què, mitjançant la tècnica de l'adaptació, s'ha canviat els noms de dos personatges d'una obra catalana pels d'una obra coneguda a tota Espanya.

Hi trobem un gran nombre d'exemples d'expressions pròpies del llenguatge col·loquial. Algunes s'han resolt exitosament, ja que no hauran suposat un problema si el traductor dominava el català i l'espanyol, com són els exemples 48, 49, 51, 52 i 53. D'altra banda, en l'exemple 46 s'ha traduït literalment l'expressió i no és la que s'utilitza en la parla castellana, encara que, potser, haja sigut per qüestions de registre i ètica. També en l'exemple 47, amb la traducció emprada s'elimina el to sexual i humorístic de l'escena original. I, en l'exemple 50 es tradueix paraula per paraula

l'original, en lloc d'utilitzar una de les dues expressions típiques castelleses: "pasarse de la raya" o "pasarse un huevo".

Els exemples que fan referència a monedes (43 i 44) s'han resolt mitjançant l'equivalent encunyat de cadascuna. D'altra banda, l'exemple 39 fa referència a les "peles", una de les maneres col·loquials de dir "pessetes" i s'ha resolt també amb l'equivalent encunyat propi de la parla col·loquial castellana.

També pertany a la parla col·loquial l'exemple 38, en què apareix l'insult "gilipollas" i amb el que el traductor no haurà tingut cap problema ja que també s'utilitza en castellà.

En els capítols analitzats també hi trobem noms de personalitats internacionals, els quals no ha estat necessari traduir-los, ja que són coneguts per tot arreu. És el cas dels exemples 8, 12, 13 i 14.

Els referents relacionats amb les parts del cos han estat claus per a aportar humor. És el cas dels exemples 4, 5 i 6. Els dos primers s'han resolt amb el seu equivalent encunyat ("picarols" = "pelotitas" i "tita" = "pilila"), i l'últim s'ha traduït amb la tècnica de l'adaptació per tal d'aconseguir el mateix efecte que l'original ("collons" = "coño").

Finalment, els exemples 7, 11, 27, 28, 34, 37, 40, 41 i 45 pertanyen a referents que no hauran suposat cap problema per al traductor, ja que no són típics només de la cultura catalana, sinó que es coneixen per tota Espanya. S'ha utilitzat l'equivalent encunyat en els exemples 7, 11, 27, 28, 34, 37 i 41), la traducció paraula per paraula en el 40) i l'exemple 45 no s'ha traduït perquè ja en l'original s'ha utilitzat el terme castellà.

Durant aquesta anàlisi s'ha pogut observar com l'aparició constant de referents culturals per a crear un ambient humorístic a una obra és un factor condicionant a l'hora de traduir. El gran nombre d'exemples de referents propis de la cultura catalana han fet que el traductor hagi de convertir-los en referents coneguts per a tot el públic, per a així, poder crear les mateixes sensacions tant en el públic català original com en el públic que gaudirà del doblatge a l'espanyol, com hem vist en el cas de les personalitats catalanes (Josep Cuní, per exemple). Molts altres referents no hauran suposat problemàtics per al traductor, ja que, tot i que cada regió d'Espanya té la seua cultura pròpia, tot el país té també una cultura comuna.

Personalment, encara que molts dels referents catalans eren coneguts per mi, he tingut que documentar-me sobre altres que no coneixia, és per això que pense que la no adaptació dels referents (tècnica que més m'ha cridat l'atenció) hagués fet que la sèrie no tingués l'èxit esperat en Espanya i trobe que les decisions del traductor han estat molt encertades. Per aquesta raó, aquest treball m'ha fet adonar-me'n de que la traducció català-espanyol pot no ser tan simple i senzilla com es creu i, després d'un any sense cursar traducció audiovisual ha despertat, de nou, les meues ganes de seguir formant-me en aquest àmbit i, si és possible, treballar en un futur en el món audiovisual a Catalunya o Comunitat Valenciana.

Bibliografia

Agost, Rosa (1999). *Traducción y doblaje: palabras, voces e imágenes*. Barcelona: Ariel.

CCMA (2019). *Capítols – Plats bruts – TV3*. En línia: <https://www.ccma.cat/tv3/plats-bruts/capitols/>

Chaume, Frederic (2012). *Audiovisual translation: dubbing*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Chaume, Frederic (2004). *Cine y traducción*. Madrid: Cátedra.

Chiaro, Delia (2010). *Translation, Humour and the Media*. London; New York: Continuum.

Grup Enciclopèdia Catalana (2019). *Diccionari.cat*. Barcelona: SAU. En línia: <http://www.diccionari.cat/>

Hurtado Albir, Amparo (2001). *Traducción y traductología. Introducción a la traductología*. Madrid: Cátedra.

Igareda, Paula (2011). Categorización temática del análisis cultural: una propuesta para la traducción. *Íkala: revista de lenguaje y cultura*, 16(27), 11-32. [Consultat el 31 de juliol de 2019]. En línia: <http://www.scielo.org.co/pdf/ikala/v16n27/v16n27a2.pdf>

IMDb (2019). *Plats bruts (TV Series 1999-2002)*. [Consultat el 16 d'agost de 2019]. En línia: <https://www.imdb.com/title/tt0352089/>

Martí Ferriol, José Luís (2010). *Cine independiente y traducción*. València: Tirant lo Blanch.

Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure (2019). *Plats bruts* [Consultat el 16 d'agost de 2019]. En línia: https://ca.wikipedia.org/wiki/Plats_bruts

YouTube (2019). En línia: <https://www.youtube.com/>

Apèndixs

Apèndix 1. Taula d'Igareda

Tabla 1 Categorías para el análisis de los referentes culturales en la traducción de textos literarios		
Categorización temática	Categorización por áreas	Subcategorías
1. Ecología	1. Geografía / topografía	Montañas, ríos, mares
	2. Meteorología	Tiempo, clima, temperatura, color, luz
	3. Biología	Flora, fauna (domesticada, salvaje), relación con los animales (tratamiento, nombres)
	4. Ser humano	Descripciones físicas, partes / acciones del cuerpo
2. Historia	1. Edificios históricos	Monumentos, castillos, puentes, ruinas
	2. Acontecimientos	Revoluciones, fechas, guerras
	3. Personalidades	Autores, políticos, reyes / reinas (reales o ficticios)
	4. Conflictos históricos	
	5. Mitos, leyendas, héroes	
	6. Perspectiva eurocentrista de la historia universal (u otro)	Historias de países latinoamericanos, los nativos, los colonizadores y sus descendientes
	7. Historia de la religión	

Tabla 1 Categorías para el análisis de los referentes culturales en la traducción de textos literarios (continuación)		
Categorización temática	Categorización por áreas	Subcategorías
3. Estructura social	1. Trabajo	Comercio, industria, estructura de trabajos, empresas, cargos
	2. Organización social	Estructura, estilos interactivos, etc.
	3. Política	Cuerpos del Estado, organizaciones, sistema electoral, ideología y actitudes, sistema político y legal
	4. Familia	
	5. Amistades	
	6. Modelos sociales y figuras respetadas	Profesiones y oficios, actitudes, comportamientos, personalidades, etc.
	7. Religiones "oficiales" o preponderantes	

4. Instituciones culturales	1. Bellas artes	Música, pintura, arquitectura, baile, artes plásticas
	2. Arte	Teatro, cine, literatura (popular o aprendida)
	3. Cultura religiosa, creencias, tabús, etc.	Edificios religiosos, ritos, fiestas, oraciones, expresiones, dioses y mitología; creencias (populares) y pensamientos, etc.
	4. Educación	Sistema educativo, planes, elementos relacionados
	5. Medios de comunicación	Televisión, prensa, internet, artes gráficas
5. Universo social	1. Condiciones y hábitos sociales	Grupos, relaciones familiares y roles, sistema de parentesco, tratamiento entre personas, cortesía, valores morales, valores estéticos, símbolos de estatus, rituales y protocolo, tareas domésticas
	2. Geografía cultural	Poblaciones, provincias, estructura viaria, calles, países
	3. Transporte	Vehículos, medios de transporte
	4. Edificios	Arquitectura, tipos de edificios, partes de la casa
	5. Nombres propios	Alias, nombres de personas
	6. Lenguaje coloquial, sociolectos, idiolectos, insultos	<i>Slang</i> , coloquialismos, préstamos lingüísticos, palabrotas, blasfemias, nombres con significado adicional
	7. Expresiones	De felicidad, aburrimiento, pesar, sorpresa, perdón, amor, gracias; saludos, despedidas
	8. Costumbres	
	9. Organización del tiempo	

6. Cultura material	1. Alimentación	Comida, bebida, restauración (tabaco)
	2. Indumentaria	Ropa, complementos, joyas, adornos
	3. Cosmética	Pinturas, cosméticos, perfumes
	4. Tiempo libre	Deportes, fiestas, actividades de tiempo libre, juegos, celebraciones folclóricas
	5. Objetos materiales	Mobiliario, objetos en general
	6. Tecnología	Motores, ordenadores, máquinas
	7. Monedas, medidas	
	8. Medicina	Drogas y similares

Tabla 1 Categorías para el análisis de los referentes culturales en la traducción de textos literarios (continuación)

Categorización temática	Categorización por áreas	Subcategorías
7. Aspectos lingüísticos culturales y humor	1. Tiempos verbales, verbos determinados	Marcadores discursivos, reglas de habla y rutinas discursivas, formas de cerrar / interrumpir el diálogo; modalización del enunciado; intensificación; intensificadores; atenuadores; deixis, interjecciones
	2. Adverbios, nombres, adjetivos, expresiones	
	3. Elementos culturales muy concretos	
	4. Expresiones propias de determinados países	Proverbios, expresiones fijas, modismos, clichés, dichos, arcaísmos, símiles, alusiones, asociaciones simbólicas, metáforas generalizadas
	5. Juegos de palabras, refranes, frases hechas	
	6. Humor	

Apèndix 2. Taules d'anàlisi

EXEMPLE N° 1	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:01	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
19 nens que van anar d'excursió es van perdre a la muntanya del Matagalls .	19 niños que estaban de excursión se perdieron en la montaña del Matagalls .
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 2	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:01	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
No hi ha cap senyal de vida després d'una setmana perduts pel Montserrat .	No hay señales de vida después de una semana perdidos en el Montserrat .
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 3	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 02:11	
CONTEXT: Lopes mira la televisió i ix una notícia que diu que David a mort.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
El cos s'ha trobat en un precipici del Parc de Collserola .	El cuerpo se ha encontrado en un precipicio del Parc de Collserola .
TIPUS DE REFERENT: Geografia / topografia (muntanyes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 4	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 00:37	
CONTEXT: David i Carbonell entren al bany junts.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ai, els picarols del David!	¡Ay, las pelotitas de David!
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 5	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 22:38	
CONTEXT: Emma i la Carbonell parlen sobre David i Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Home alt, tita petita.	Hombre alto, pilila pequeña.
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 6	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 17:49	
CONTEXT: Lopes, David i la Carbonell estan preparant cocaïna falsa per enganyar el traficant.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Collons , fer els tres quilos!	¡ Coño , los tres quilos!
TIPUS DE REFERENT: Ésser humà (parts del cos)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 7	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 09:26	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ho veus, Pol. Si haguessis deixat que se'l menjaren les tintoreres hauríem preservat l'ecosistema.	Lo ves, Pol. Si hubieras dejado que se lo comieran las tintoreras habríamos preservado el ecosistema.
TIPUS DE REFERENT: Biologia (fauna)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 8	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Eduard XIII, de William Shakespeare , traducció de Josep Maria de Sagarra.	Eduardo XIII, de William Shakespeare , traducción de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (autors)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 9	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 20:34	
CONTEXT: Lopes intenta que el becarí faja una prova per a treballar a la televisió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
És que la prova consisteix a preparar una entrevista amb la Pilar Rahola .	Es que la prueba consiste en preparar una entrevista con José Luís Corcuera .
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (polítics)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 10	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:45	
CONTEXT: David i Pol assajen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Com el Duran i Lleida .	Como el Duran i Lleida .
TIPUS DE REFERENT: Personalitats (polítics)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 11	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:17	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Entre els nens desapareguts hi ha David Güell, el primogènit del prestigiós cirurgià Antoni Güell.	Entre los niños desaparecidos está David Güell, el primogénito del prestigioso cirujano Antonio Güell.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (professions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 12	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 02:01	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Perquè sóc fan del Charlton Heston .	Porque soy fan de Charlton Heston .
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 13	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 07:31	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
S'hi sembla el Humphrey Bogart , la tia.	Se parece a Humphrey Bogart , la tía.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 14	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 04:16	
CONTEXT: David i Lopes comencen a treure les coses de dins d'una bossa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Aquesta bossa serà de l' Uri Geller .	Esta bolsa va a ser de Uri Geller .
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 15	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 07:16	
CONTEXT: David i Lopes s'han tornat a trobar i parlen de les seues vides.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Bé, treballo en una ràdio, faig un programa molt innovador, molt, molt modern. Tipus Josep Cuní .	Bueno, yo Trabajo en la radio, hago un programa muy innovador, muy moderno. Tipo Luís del Olmo .
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 16	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Eduard XIII, de William Shakespeare, traducció de Josep María de Sagarra.	Eduardo XIII, de William Shakespeare, traducción de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 17	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:43	
CONTEXT: David i Pol assagen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Com el Pera i el Moran	Como Esteso y Pajares.
TIPUS DE REFERENT: Models socials i figures respectades (personalitats)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 18	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 14:02	
CONTEXT: Lopes es desperta i troba a David al saló recitant aquesta cançó.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Bon cop de falç, bon cop de falç. Defensors de la terra.	Un, dos, tres, un pasito p'alante, María. Un, dos, tres.
TIPUS DE REFERENT: Belles arts (música)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 19	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 21:01	
CONTEXT: Ramón li dóna a Lopes una cinta amb els comiats dels companys de la radio.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo i la dona et cantem “L’hora dels adéus”.	Mi mujer y yo te cantamos “Adiós con el corazón”.
TIPUS DE REFERENT: Belles arts (música)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 20	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 25:18	
CONTEXT: Els pares de David no accepten que vulgui ser actor i van a buscar-lo a l’Institut del Teatre, ell els recita unes línies.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
He esperat tota la vida una oportunitat com aquesta per dir-ho. És de “l’Auca del senyor Esteve”.	He esperado toda la vida una oportunidad como esta para decirlo. Es de una obra de Santiago Rusiñol .
TIPUS DE REFERENT: Art (literatura)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

EXEMPLE N° 21	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 01:38	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Doncs jo mira que “ Al final de la escalera ” l’he vista vegades, eh.	Pues mira que yo he visto un montón de veces “ Al final de la escalera ”.
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 22	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 01:42	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A mi em passa el mateix amb “ El planeta de los simios ”.	A mi me pasa lo mismo con “ El planeta de los simios ”.
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 23	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 23:32	
CONTEXT: David pregunta a la Carbonell per què coneix Charlton Heston.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Ens vam conèixer en “ Cuando ruge la marabunta ”.	Nos conocimos en “ Cuando ruge la marabunta ”.
TIPUS DE REFERENT: Art (cine)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 24	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 16:21	
CONTEXT: La Carbonell ajuda a David a preparar-se un paper.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
“ Eduard XIII ”, de William Shakespeare, traducció de Josep Maria de Sagarra.	“ Eduardo XIII ”, de William Shakespeare, traducción de Marcelino Menéndez Pelayo.
TIPUS DE REFERENT: Art (teatre)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 25	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 04:19	
CONTEXT: David i Pol assajen junts una obra i estan entusiasmats amb el resultat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo fent de Manelic i tu de Sebastià .	Yo sería Calisto y tú Sempronio .
TIPUS DE REFERENT: Art (teatre)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 26	CAPÍTOL: Tinc enveja (1x03)
TCR: 21:44	
CONTEXT: Lopes demana a Ramón ajuda per fer una entrevista.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
La Pilar Rahola no és aquella rossa que presenta “ Risas y estrellas ”?	Oye, ¿José Luís Corcuera no es ese humorista que hace hablar a los muñecos?
TIPUS DE REFERENT: Art (televisió)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Omisió	

EXEMPLE N° 27	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 01:40	
CONTEXT: La Mercedes renya al Lopes per no haver entregat l'informe diari de la ràdio.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
I per què no me'l portes dilluns de pasqua?	¿Y, por qué no lo traes el lunes de pasqua?
TIPUS DE REFERENT: Cultura religiosa (festes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 28	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 20:55	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Clar, si serveixes gintònics de salfumant .	Claro, si sirves gintonics de salfumán .
TIPUS DE REFERENT: Condicions i hàbits socials (feina domèstica)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 29	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:24	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
S'han trobat els 19 nens del cas Matagalls amb clars símptomes de desnutrició i deshidratació a 200 metres de Sant Celoni .	Aparecen los 19 niños del caso Matagalls con evidentes síntomas de desnutrición y deshidratación a 200 metros de Sant Celoni .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 30	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 03:10	
CONTEXT: El Lopes li explica els seus problemes al Ramón.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
I ara el meu pare se'n va a viure a Porrera .	Y ahora mi padre se va a vivir a Porrera .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 31	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 05:06	
CONTEXT: L'agent immobiliari ensenya el pis a Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Si hi ha més llum que a la platja, si sembla Lloret .	Si aquí hay más luz que en la playa, esto parece Lloret .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 32	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 25:54	
CONTEXT: David i Lopes parlen perquè aquest últim se'n va del pis..	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo he trobat una jubilada de la Guineueta que lloga habitacions a estudiants.	Yo he encontrado una jubilada de la Guineueta que alquila habitacions a estudiantes.
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Péstec	

EXEMPLE N° 33	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 02:50	
CONTEXT: El Lopes i David miren un partit de futbol a la televisió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
-Ah, sí? Però, amb qui anem nosaltres?	-¿Ah, sí? ¿Pero nosotros con quién vamos?
+Amb el Glasgow .	+Pues con el Glasgow .
TIPUS DE REFERENT: Geografia cultural (poblacions)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Préstec	

EXEMPLE N° 34	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 01:22	
CONTEXT: Lopes s'excusa davant la Mercedes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
El metro , el metro que va fatal.	El metro , el metro que va fatal.
TIPUS DE REFERENT: Transport (mitjans de transport)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 35	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 01:35	
CONTEXT: Lopes ha de preparar el sopar i li explica a la Carbonell les exigències que hi ha tingut David.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A sobre encara m'ha dit: si pots, compra peix, que avui és divendres. Ja em tens a mi corre cap a la Boqueria .	Y encima me dice: si puedes, compra pescado, que hoy es viernes. Y ya me tienes a mí corriendo hacia el mercado .
TIPUS DE REFERENT: Edificis	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

EXEMPLE N° 36	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 24:39	
CONTEXT: Lopes i David estan a la presó i David està preocupat perquè no entregará la cocaïna a l'hora acordada.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Només tinc dues possibilitats, o em passo 20 anys a la Modelo o em foten un tret al cap quan surti d'aquí.	Solo tengo dos posibilidades, o me paso 20 años en la cárcel o me pegan un tiro cuando salga de aquí.
TIPUS DE REFERENT: Edificis	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

EXEMPLE N° 37	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:17	
CONTEXT: Successió de titulars de premsa.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Entre els nens desapareguts hi ha David Güell, el primogènit del prestigiós cirurgià Antoni Güell.	Entre los niños desaparecidos está David Güell, el primogénito del prestigioso cirujano Antonio Güell.
TIPUS DE REFERENT: Noms propis (noms de persones)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 38	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 02:59	
CONTEXT: Pol i David es coneixen a l'institut de teatre.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Serà gilipollas el tio!	¡Será gilipollas el tío este!
TIPUS DE REFERENT: Llenguatge col·loquial, sociolectes, idiolectes, insults	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 39	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 00:41	
CONTEXT: L'agent immobiliari els diu el preu del lloguer.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
55.000 peles de lloguer per aquest pis?	¿55.000 pelas de alquilar por este piso?
TIPUS DE REFERENT: Llenguatge col·loquial, sociolectes, idiolectes (<i>slang</i>)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 40	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 16:50	
CONTEXT: David ha fet una festa a casa i entra Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Mira, aquest es el Pol, ha fet un aigua de València deliciosa, tio.	Mira, este es Pol, ha preparado un agua de Valencia deliciosa, tío.
TIPUS DE REFERENT: Alimentació (beguda)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció paraula per paraula	

EXEMPLE N° 41	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 20:55	
CONTEXT: Ramón treballa al bar de Pol com a compensació per haver-li salvat.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Clar, si serveixes gintònics de salfumant.	Claro, si sirves gintonics de salfumán.
TIPUS DE REFERENT: Alimentació (beguda)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 42	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 06:12	
CONTEXT: David i Lopes es troben de nou al pis que volen llogar.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Tu eres el meu monitor al cau quan jo era petit.	Eras mi monitor en el centro excursionista cuando yo era pequeño.
TIPUS DE REFERENT: Temps lliure (activitats de temps lliure)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Generalització	

EXEMPLE N° 43	CAPÍTOL: Tinc pis (1x01)
TCR: 07:39	
CONTEXT: L'agent immobiliari els diu el preu del lloguer.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
55.000 pessetes al mes, oi?	¿55.000 pesetas al mes, eh?
TIPUS DE REFERENT: Monedes	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 44	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 13:29	
CONTEXT: La Carbonell, Lopes i David han trobat droga i parlen sobre aquesta.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Això, com a mínim, val 75.000 euros .	Eso, como mínimo, vale 75.000 euros .
TIPUS DE REFERENT: Monedes	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 45	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 07:53	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Jo m'hi jugo el no me olvides xapat que em va regalar la Rosa quan ens vam prometre.	Yo me juego el no me olvides chapado que me regaló Rosa cuando nos prometimos.
TIPUS DE REFERENT: Objectes materials (objectes en general)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: -	

EXEMPLE N° 46	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 03:38	
CONTEXT: Lopes, David i Emma miren una pel·lícula de por.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Perdona, xato, aquí o ens escalfem tots o l'estufa va al carrer.	Perdona, majó, però aquí o nos calentamos todos o la estufa se va a la calle.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció literal	

EXEMPLE N° 47	CAPÍTOL: Tinc por (1x02)
TCR: 18:32	
CONTEXT: El Lopes i David es troben al llit, sense roba, esperant a l'Emma.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A la taula i al llit, al primer crit.	El comer y el rascar, todo es empezar.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Adaptació	

EXEMPLE N° 48	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 15:14	
CONTEXT: David i l'Emma van a tindre una cita.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Quedem a dos quarts de deu ?	¿Quedamos a las nueve y media ?
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (hores)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 49	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 05:22	
CONTEXT: Mercedes pregunta a Ramón on és el Lopes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
No ho sé, no ha vingut, ha fet campana .	No lo sé, no ha venido, ha hecho novillos .
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 50	CAPÍTOL: Tinc enyorances (2x02)
TCR: 17:33	
CONTEXT: L'Emma s'encontra amb Lopes i David i tenen una discussió.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Et vas passar un quilo amb nosaltres.	Te pasaste un quilo con nosotros.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys frases fetes (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Traducció paraula per paraula	

EXEMPLE N° 51	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 02:45	
CONTEXT: Lopes acaba de descobrir que el David és mort.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Encara no em puc fer al càrrec.	Aún no puedo hacerme a la idea.
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 52	CAPÍTOL: Tenim un merder (2x03)
TCR: 04:33	
CONTEXT: Ramón, Emma i Pol fan una partida de cartes.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
A la propera segur que se'm gira la truita i guanyo, i si guanyo molt li fotré una botifarra a la Mercedes.	A la pròxima seguro que cambia la tortilla y gano, y si gano mucho le pegaré un golpe de mangas a Mercedes.
TIPUS DE REFERENT: Elements culturals molt concrets (expressions fixes)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

EXEMPLE N° 53	CAPÍTOL: Tinc parella (2x01)
TCR: 05:31	
CONTEXT: L'Emma explica a la Carbonell que està confusa sobre el que sent.	
ORIGINAL CATALÀ	DOBLATGE CASTELLÀ
Tinc el cap com un timbal.	Tengo la cabeza como un bombo.
TIPUS DE REFERENT: Jocs de paraules, refranys, frases fetes (associacions simbòliques)	
TÈCNICA DE TRADUCCIÓ EMPRADA: Equivalent encunyat	

Apèndix 3. Plats bruts

Apèndix 3.1. Sinopsi

Sinopsi [modifica]

Article principal: Llista d'episodis de Plats bruts

El Lopes i el David són dos nois que comparteixen pis a l'Eixample de Barcelona. Anys enrere, el Lopes havia estat monitor del David però aquest és l'únic vincle que tenen en comú, ja que no s'assemblen en res. Quan coincideixen en la visita del pis de lloguer, decideixen compartir-lo perquè es necessiten mútuament per tirar endavant.

El Lopes és un fracassat, solter amb 34-35 anys, ha de compartir pis perquè depèn d'un contracte basura amb Ràdio Bofarull, on treballa de locutor. El David és un jove aburguesat de 24-25 anys que un dia decideix trencar amb la seva vida i emancipar-se, tot i que segueix rebent una paga setmanal i s'emporta l'assistenta de casa, la Carbonell. No té personalitat però està convençut que té talent i estudia a l'Institut del Teatre. Als dos nois els acompanya l'Emma, una noia que viu en una caseta de fusta al terrat de l'edifici, però que comparteix tots els serveis del pis dels nois. Al seu voltant s'hi troben en Pol, estudiant de teatre homosexual i company del David que treballa de cambrer el Cafè Maurici, en Ramon, company del Lopes a la ràdio, i la Mercedes, la seva directora. En les darreres temporades apareixen nous personatges, com l'àvia del David, la "iaia" Sumsión, i el nou responsable del bar, l'Stasky, que van substituir els personatges de la Carbonell i en Pol.

La sèrie mostra les aventures dels dos protagonistes per tirar endavant les seves vides, com es van coneixent de mica en mica, i malgrat les seves diferències, com s'acaben necessitant mútuament fins a fer-se inseparables. La resta de personatges conviuen amb ells les diverses situacions que se'ls presenten.

Apèndix 3.2. Personatges principals

Cast		Edit
Series cast summary:		
	Joel Joan	... David Güell 73 episodis, 1999-2002
	Jordi Sánchez	... López 73 episodis, 1999-2002
	Mònica Glaenzel	... Emma 73 episodis, 1999-2002
	Lluís Villanueva	... Ramon 73 episodis, 1999-2002
	Montse Pérez	... Mercedes 72 episodis, 1999-2002
	Anna Maria Barbany	... La Carbonell 46 episodis, 1999-2000
	Pau Durà	... Pol 46 episodis, 1999-2002
	Mercè Comes	... Iaia Sumsión 25 episodis, 2001-2002
	Borja Espinosa	... Stasky 25 episodis, 1999-2002

Apèndix 3.3. Informació addicional

Gènere	comèdia
Època d'ambientació	2000
Espai d'ambientació	L'Eixample de Barcelona
Organització de les càmeres	Múltiples càmeres
Creador(s)	Joel Joan Jordi Sánchez
Productor(s)	Kràmpack El Terrat Televisió de Catalunya
Compositor del tema musical	Quimi Portet
Actors	[mostra]
Companyia productora	Kràmpack, El Terrat i Televisió de Catalunya
País de producció	 Catalunya
Llengua original	Català
Canal original	TV3
Durada dels capítols	25-30 minuts
Primer episodi emès el	19 d'abril del 1999
Últim episodi emès el	30 de juliol del 2002
Nombre de temporades	6
Nombre d'episodis	73
Llista d'episodis	Llista d'episodis de Plats bruts
Premis	premi Òmnium de Televisió
Més informació	
Web oficial	Web oficial
	